

Διήμερο Εκπαιδευτικού Δημοτικής Εκπαίδευσης 2018-2019:

**Η Θέση και η Διδασκαλία της Δομής
στο Μάθημα των Ελληνικών στο Δημοτικό Σχολείο
(Γ΄ μέχρι ΣΤ΄ τάξεις)**

Γνωστικό αντικείμενο: Ελληνικά

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ:
Ομάδα Εργασίας Ελληνικών
(Δημοτική Εκπαίδευση)

4, 5, 6 Σεπτεμβρίου 2018

Δομή - Περιεχόμενο

- Εισαγωγή (ενημερωτικά)
- Η Θέση και η Διδασκαλία της Δομής στο Μάθημα των Ελληνικών στο Δημοτικό Σχολείο (Γ΄ μέχρι ΣΤ΄ τάξεις)
- Αναστοχαστική συζήτηση στις ομάδες, ανά τάξη, με βάση σχολικά κείμενα
- Παρουσιάσεις ομάδων
- Γενική Συζήτηση - Σύνοψη

Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ
ΘΕΜΑ

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Ενδεικτικά ερωτήματα:

- Τι είναι «δομή»;
- Ποια είναι τα στοιχεία της δομής των κειμένων;
- Ποιος είναι ο ρόλος της δομής στη γλωσσική διδασκαλία;
- Ποια η σχέση δομής και κειμενικών τύπων και κειμενικών ειδών;
- Πώς αξιοποιείτε και διδάσκετε τη δομή στις τάξεις σας;
- Ποια η σχέση δομής και δόμησης νοήματος;
- Ποιος ο ρόλος της δομής;

Γενικός Σκοπός του Μαθήματος

(με βάση το Αναδομημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα Ελληνικών):

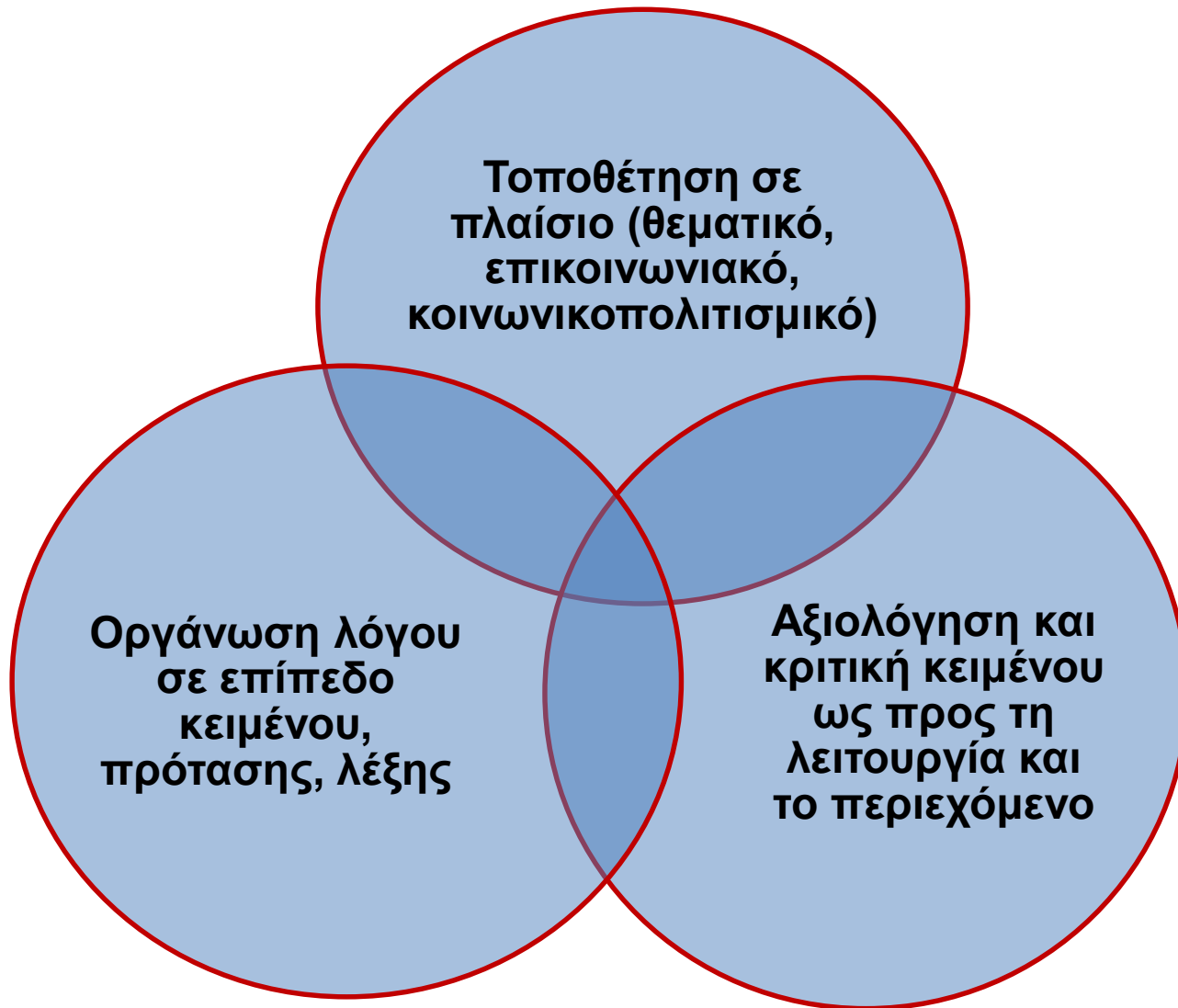
Η ανάπτυξη και η υλοποίηση Δεικτών για:

- (α) τη λειτουργική χρήση γλωσσικών φαινομένων και γραμματικών δομών,
 - (β) την αναγνώριση και λειτουργική αξιοποίηση διάφορων ειδών κειμένων
 - και (γ) την κατανόηση, δόμηση και κριτική διερεύνηση ποικίλων κειμένων,
- που αναπτύσσονται σε ποικίλα κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια.

Διδασκαλία της δομής για λειτουργική χρήση της γλώσσας
και γλωσσική επίγνωση

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΞΟΝΕΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ/α

ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

11

Πνευματικά παιχνίδια

Μια φορά κι έναν καιρό, σε έναν μακρινό τόπο —εκεί όπου μόνο η φαντασία μπορεί να φτάσει— ζούσαν δύο ξακουστοί βασιλιάδες: ο Ένας και ο Άλλος. Οι πολιτείες τους, η Βόρεια και η Νότια, καμάρωναν η μια απέναντι στην άλλη. Μια λίμνη τις στόλιζε, αλλά και τις ένωνε, έτσι που, αν δεν το ήξερες, θα νόμιζες πως και οι δυο μαζί ήταν μια μεγάλη και όμορφη πολιτεία. Τη λίμνη την ονόμασαν «Ειρηνική». Άντρες και γυναίκες συναντιόντουσαν εκεί και τα παιδιά έπαιζαν ξένοιαστα στις άκρες της.

Ο Ένας και ο Άλλος είχαν πολύ μεγάλη φιλία, τέτοια που μόνο στα παραμύθια βρίσκει κανείς. Όμως κάποιο βράδυ ο Ένας είδε ένα περίεργο όνειρο: ήταν, λέει, υπρέτης του Άλλου. Το άλλο πρωί ξύπνησε όλο νεύρα. Ήξερε ότι όλα αυτά είχαν γίνει στον ύπνο του και αποφάσισε πως οι γείτονές του έπρεπε να τιμωρηθούν. Έτσι, κήρυξε αμέσως πόλεμο στη γειτονική πολιτεία. Οι μάχες θα άρχιζαν σε λίγες μέρες.

Οι κάτοικοι έπεσαν σε μεγάλη στεναχώρια. Τα παιδιά συναντήθηκαν στις άκρες της Ειρηνικής για να σκεφτούν τι θα μπορούσαν να κάνουν στην **παρούσα** κατάσταση. Καθισμένοι στα χόρτα, η Φωτεινή, ο Στράτος, η Βασιλική, ο Φάνης, η Ιομνήνη κι ο Πέτρος συζητούσαν.

— Μα πού ακούστηκε πόλεμος για το τίποτα! Λέει ο Στράτος. Νομίζουν ότι βρήκαν ένα πακνίδι για να περνάει η ώρα...

— Αν πράγματι θέλουν παιχνίδια, θα τους φτιάξουμε εμείς ένα, λέει η Ιομνήνη.

— Κι όταν το ετοιμάσουμε, θα το παρουσιάσουμε και στον Έναν και στον Άλλο και θα τους πούμε: «Πάρτε και παίξτε μ' αυτό και ξεχάστε τον πόλεμο!».

Έψαξαν στις κασέλες και στα υπόγεια και το άλλο πρωί συναντήθηκαν πάλι. Έφεραν έναν χάρτη, κοπίδια, μολυβένια ανθρωπάκια, βότανα για να φτιάξουν τα χρώματα, μια ξύλινη τετράγωνη τάβλα, πηλό και υφάσματα, ψαλίδια, νήματα και, τέλος, η Ιομνήνη έφερε μια παλιά ζυγαριά της γιαγιάς της.

Στην αρχή χάραξαν τους δρόμους για να περπατάνε οι φιγούρες και μετά έφτιαξαν χρώμα λευκό και μαύρο για να τις βάψουν. Στρώθηκαν στη δουλειά. Έφτιαξαν τις φιγούρες που θα έπαιζαν στο παι-

Τι ορίζεται ως Δομή
(με βάση το Αναδομημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα
Ελληνικών)

Κείμενα - κειμενικά είδη - κειμενικοί τύποι και συμβάσεις που συμβάλλουν στη συγκρότηση νοήματος και που αφορούν στα πιο κάτω:

- στα γλωσσικά στοιχεία (π.χ., λεξιλόγιο, γραμματική)
- στα μη γλωσσικά στοιχεία (π.χ., εικόνα, υπογράμμιση)
- στη σχηματική δομή/οργάνωση του κειμένου (π.χ., «βουνό αφήγησης»)

Ο τρόπος που τα πιο πάνω συνιστούν σχετικά σταθερούς τρόπους έκφρασης:

- *κειμενικοί τύποι* (π.χ., περιγραφή, αφήγηση, επιχειρηματολογία, οδηγίες), που συνδέονται με συγκεκριμένα κοινωνικά συμβάντα και κοινωνικές λειτουργίες
- *κειμενικά είδη* (π.χ., αίτηση, ανακοίνωση, αναφορά, είδηση, άρθρο, ρεπορτάζ, βιογραφικό σημείωμα)

Τι μπορεί να αποσαφηνιστεί ως Δομή (με βάση το Αναδομημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα Ελληνικών)

Λειτουργικός ρόλος δομής σε περιγραφές, αφηγήσεις, επιχειρήματα, οδηγίες					
A'	B'	Γ'	Δ'	Ε'	Στ'
ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ					
Υπό έμφαση σε ενότητες των σχολικών εγχειριδίων: -«Που λες, είδα...» -Σκανταλιές -Το χαμένο κλειδί -Καράβια -Ανοιξη -Το κοχύλι	Υπό έμφαση σε ενότητες των σχολικών εγχειριδίων: -Στο δρόμο για το σχολείο -Ετοιμασίες για το ταξίδι -Πάμε για ψώνια; -Το ταξίδι στη <u>Χωγαρούπα</u> -«Που λες, είδα...» -<u>Πολό!</u> Κόσμος που περνά! -Μες στο Μουσείο -Εφημερίδες! Εφημερίδες! -Ποιος είναι τι κάνει; -Να σου πω τι έμαθα;	Υπό έμφαση σε ενότητες των σχολικών εγχειριδίων: -Ας γνωριστούμε καλύτερα -Πάμε μαζί! -Στο σπίτι και στη γειτονιά -Στη γη και στη θάλασσα -Ήτανε μια φορά... -Τον κόσμο το ψωμί -Όλοι μια αγκαλιά	Υπό έμφαση σε ενότητες των σχολικών εγχειριδίων: -Ένα ακόμα σκαλί -Ρώτα το νερό... τι τρέχει -Εμένα με νοιάζει... -Ασφαλώς κυκλοφορώ -Η ελιά -Γελάσαμε με την ψυχή μας -Όλοι διαφορετικοί όλοι ίδιοι -Το ανθρώπινο θαύμα -Ταξίδια στην Ελλάδα	Υπό έμφαση σε ενότητες των σχολικών εγχειριδίων: -Τα ζώα που ζουν κοντά μας -Μουσική -Βιβλία- βιβλιοθήκες -Μυστήρια- επιστημονική φαντασία -Παιχνίδια -Αθλήματα -σπορ -Ταξίδια στο διάστημα	Υπό έμφαση σε ενότητες των σχολικών εγχειριδίων: -Ταξίδια – τόποι- μεταφορικά μέσα -Κατοικία -Η ζωή σε άλλους τόπους -Η ζωή έξω από την πόλη -Συσκευές -Συγγενικές σχέσεις -Τρόποι ζωής και επαγγέλματα -Κινηματογράφος-Θέατρο -Μουσεία -Πόλεμος και ειρήνη
Κατανοούν/αξιοποιούν τη λειτουργία γλωσσικών στοιχείων σε περιγραφές με πραγματικά ή φανταστικά στοιχεία -<u>προτοπρόσωπες</u> ρηματικές εκφράσεις -βοηθητικά ρήματα «είμαι» - «έχω» -ουσιαστικά - επίθετα και τα υποκοριστικά τους -προσωποποιήσεις	Κατανοούν/αξιοποιούν τη λειτουργία γλωσσικών στοιχείων στην απόδοση της παραστατικότητας σε περιγραφές με πραγματικά ή φανταστικά στοιχεία -προτασιακή δομή Υ-Ρ-Κ, με έμφαση στα συνδυαστικά ρήματα (π.χ., «είμαι», «γίνομαι», «φαίνομαι») -τοπικά επιρρήματα -βαθμοί επιθέτων	Κατανοούν/αξιοποιούν τη λειτουργία γλωσσικών στοιχείων στην απόδοση της υποκειμενικότητας (ως οπτική και σκοπός συγγραφέα) σε περιγραφές -επαυξημένες προτάσεις -επιφωνήματα -αξιολογικά επίθετα -<u>επιθετικοποιημένες</u> μετοχές -αντίθετα - συνώνυμα -ασύνδετο σχήμα	Κατανοούν/αξιοποιούν τη λειτουργία γλωσσικών στοιχείων στην απόδοση της αντικειμενικότητας, σε αντιπαράθεση με την υποκειμενικότητα, σε περιγραφές -σύνθετες προτάσεις -περιφράσεις -αντωνυμίες -μεταβατικά - αμετάβατα ρήματα	Κατανοούν/αξιοποιούν τη λειτουργία γλωσσικών στοιχείων στη <u>συνλειτουργία</u> υποκειμενικότητας και αντικειμενικότητας σε περιγραφές -παρατακτική σύνταξη (π.χ., «και», «ή», «ούτε») -υποτακτική σύνταξη (π.χ., «ότι», «αφού», «ενώ») -αρχαϊκόκλιτα ρήματα -υπερβολές	Κατανοούν/αξιοποιούν τη λειτουργία γλωσσικών στοιχείων περιγραφής σε μεικτά κείμενα (ενδεικτικά) Αφηγηματική περιγραφή (π.χ., γλωσσικά στοιχεία ταξιδιωτικής αφήγησης, γλωσσικά στοιχεία οδοιπορικής περιήγησης)

Πώς διδάσκεται η Δομή
(με βάση το Αναδομημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα
Ελληνικών)/1

-Δημιουργία κατάλληλων πλαισίων διδασκαλίας της δομής της γλώσσας και σύνθεση σύγχρονων γλωσσοδιδακτικών προσεγγίσεων (δομιστικές, λειτουργικές, επικοινωνιακές, μεταεπικοινωνιακές, κειμενοκεντρικές, κριτικές), με συνδυαστικό, συλλειτουργικό και ισόρροπο μεταξύ τους τρόπο (ανάλογα με την ηλικία, τα ενδιαφέροντα, τις εμπειρίες, τις ανάγκες και τις δυνατότητες των μαθητών/μαθητριών και της σχολικής τάξης).

-Έμφαση στο να διδάσκεται λειτουργικά σε συνάρτηση με το κείμενο, όπου οι πτυχές της αποκτούν νόημα, συμβάλλοντας στην κατασκευή των νοημάτων του κειμένου.

-Σκοπεύοντας στην εμπέδωση και την κατανόηση του τρόπου που τα φωνολογικά, μορφολογικά και συντακτικά στοιχεία λειτουργούν, για να κατασκευάσουν συγκεκριμένες αναπαραστάσεις ενός θέματος, συγκεκριμένες σχέσεις ανάμεσα σε άτομα, καθώς και συγκεκριμένες σχέσεις ανάμεσα σε στοιχεία του κειμένου (π.χ., λέξεις, προτάσεις, επιμέρους ενότητες).

Πώς διδάσκεται η Δομή
(με βάση το Αναδομημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα
Ελληνικών)/2

-Έμφαση στην ανάπτυξη της γραμματικής και, ευρύτερα, της μεταγλωσσικής ενημερότητας (που περιλαμβάνει τη φωνολογική ενημερότητα, τη μορφολογική ενημερότητα και τη γνώση της γραμματικής) στο πλαίσιο ανάπτυξης βασικών δεξιοτήτων (όπως είναι, για παράδειγμα, η κατανόηση και η παραγωγή γραπτού λόγου), μέσα από σύγχρονες στρατηγικές μάθησης.

-Ασκήσεις/δραστηριότητες του σχολικού γλωσσικού εγχειριδίου (γραμματικές, συντακτικές, ορθογραφικές, λεξιλογικές) εμπλουτίζονται, αφαιρούνται, αντικαθίστανται και μετασχηματίζονται, ανάλογα με τους επιδιωκόμενους στόχους και τις υπό ανάπτυξη / προσδοκώμενες δεξιότητες των μαθητών, για κατανόηση, χρήση και παραγωγή ποικίλων κειμένων.

- Τα βιβλία της γραμματικής και του συντακτικού, καθώς και τα λεξικά, χρησιμοποιούνται, στην τάξη και στο σπίτι, ως βιβλία αναφοράς.

-Αξιοποιούνται οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας με προστιθέμενη αξία.

Πώς διδάσκεται Δομή
(με βάση το Αναδομημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα
Ελληνικών)/3

-Η διδασκαλία της δομής της γλώσσας διέπεται από σύγχρονες παιδαγωγικές αρχές μάθησης. Είναι δημιουργική και παιγνιώδης (ιδιαίτερα στις μικρές τάξεις). Αποφεύγεται η εστίαση στη στείρα αποστήθιση και απομνημόνευση (π.χ., γραμματικών/ορθογραφικών κανόνων).

- Το λεξιλόγιο, η γραμματική και η ορθογραφία διδάσκονται με πρακτικές που διατηρούν το ενδιαφέρον των μαθητών/μαθητριών. Για τον σκοπό αυτό, οργανώνονται «γλωσσικά παιχνίδια και γυμνάσματα» (π.χ., ακροστιχίδες, σταυρόλεξα, «λεξόδεντρα», οικογένειες λέξεων, θεματικό λεξιλόγιο, οπτικοποίηση και ομαδοποίηση λέξεων με κοινά χαρακτηριστικά ή υψηλό δείκτη δυσκολίας, ετεροαξιολόγηση, αυτοαξιολόγηση, αναθεώρηση κειμένων μαθητών/μαθητριών).

-Αν και εφόσον κριθεί αναγκαίο για συγκεκριμένη περίπτωση μαθητή/μαθήτριας ή και ομάδα μαθητών/μαθητριών, μπορεί να αξιοποιηθούν και δραστηριότητες πιο συμβατικού χαρακτήρα, όπως είναι κλίση ενός ρήματος, ουσιαστικού, επιθέτου ή και αντιγραφή λέξης/ων ή μιας πρότασης («παραδοσιακή ορθογραφία»), επί σκοπού.

Αναστοχαστική εργασία σε ομάδες, ανά τάξη/α

Κείμενο: _____

Τάξη: _____

Τι θα διδάξουμε;	Πώς θα το διδάξουμε;
Τοποθέτηση σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνικοπολιτισμικό)	
Οργάνωση λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης	
Γλωσσικά στοιχεία (λεξιλόγιο, γραμματική):	
Μη γλωσσικά στοιχεία (φωτογραφίες, σχέδιο κ.λπ.):	
Σχηματική δομή/οργάνωση κειμένου:	
Αξιολόγηση/κριτική κειμένων ως προς το περιεχόμενο και την αποτελεσματικότητά τους	

Αναστοχαστική εργασία σε ομάδες, ανά τάξη/β

Αναστοχαστική εργασία σε ομάδες, ανά τάξη/γ

Κείμενα ομάδων:

Μια αληθινή ιστορία

Επειδή είχα βαρεθεί όλο τα ίδια και τα ίδια, ναύλωσα μια μέρα ένα καλό καράβι και βγήκα στο πέλαγο να γνωρίσω τον κόσμο. Για πλήρωμα πήρα νέους διαλεχτούς, στην ηλικία μου, και καπετάνιο βρήκα τον καλύτερο, αφού, δίχως να κάνω παιγουνιές, του έταξα τον μισθό που μου ζήτησε.

Ξάφνου, κατά το μεσημεράκι, σηκώθηκε τυφώνας δυνατός, που μας πήρε και μας σήκωσε με όλο το καράβι ψηλά, στον αέρα. Με φουσκωμένα τα πανιά αεροδρομούσαμε εφτά μερόνυχτα, ταξίδι δύσκολο για πλοίο, αλλά ευτυχώς ο καπετάνιος άξιζε το μισθό του και με το παραπάνω. Έτσι, την όγδοη μέρα αράξαμε στο φεγγάρι, που ήταν ένα λαμπερό νησί στον αέρα. Μόλις νύχτωσε, είδαμε αμέτρητα άλλα νησάκια σκορπισμένα εδώ κι εκεί. Ένα από αυτά είχε πάνω του δάση και πολιτείες και θάλασσες απέραντες. Κάποιος είπε ότι ήταν η γη που κατοικούσαμε, πράγμα που μας έκανε μεγάλη εντύπωση. Αντί όμως να φοβηθούμε, αποφασίσαμε να προχωρήσουμε πιο πέρα.

Γ' τάξη

...α να πάμε μακριά, γιατί μας σταμάτησαν οι Ιππόγυιοι και μας οδήγησαν. Οι Ιππόγυιοι ήταν τεράστιοι γύπες που τους οδηγούσαν άντρες, ν το φεγγάρι από ανεπιθύμητους επισκέπτες.

6

ΕΝΟΤΗΤΑ

Το μεγάλο μυστικό

Μια παρέα παιδιών, με αρχηγό τον Κωσταντή, ζει σ' ένα νησί και μαζί σκαρώνουν ένα σωρό τρέλες. Αυτή τη φορά ξεκίνησαν να μαζεύουν αγινούς στην είσοδο μιας σπηλιάς.

Συνεχίσαμε την πορεία μας για τη σπηλιά. Όταν φτάσαμε κοντά, ένα κοπάδι γκριζοαγριοπερίστερα πέταξαν τρομαγμένα, χτυπώντας τα φτερά τους. Καθίσαμε έξω σ' ένα μεγάλο βράχο, για να ξεκουραστούμε.

Γύρισα και κοίταξα τη σπηλιά. Το λιγοστό φως της μέρας φώτιζε την είσοδό της. Πιο μέσα όλα ήταν σκοτεινά. Η ώρα κυλούσε ευχάριστα, αλλά ο αέρας δυνάμωσε κι άρχισε να φουρτούνηζει. Τα σφρισμένα κύματα της θάλασσας μαστίγωναν τα βράχια, για να προχωρήσουν μέχρι μέσα στη σπηλιά και να ξαναβγούν, παρασέροντας τις πέτρες και τα βότσαλα της μικρής παραλίας που είχε σχηματιστεί έξω από αυτή.

- Έχεις μπει ποτέ σου μέσα; ρώτησα τον Κωσταντή.
- Φυσικά και έχω μπει. Γιατί, εσύ φοβάσαι να μπεις;
- Δίστασα λίγο να απαντήσω.

...να πω την αλήθεια, φοβάμαι.

Δ' τάξη

...ένα φοβητσιάρη που τον έχουμε και στην ομάδα μας... κορόιδευε.

...αυτή από ντροπή. Σε λίγο μπήκαν στη συζήτηση και οι άλλοι.

11

Πνευματικά παιχνίδια

Μια φορά κι έναν καιρό, σε έναν μακρινό τόπο — εκεί όπου μόνο η φαντασία μπορεί να φτάσει — ζούσαν δύο θαυματοί βασιλιάδες: ο Ένας και ο Άλλος. Οι πολίτες τους, η Βόρεια και η Νότια, καμάρωναν η μια απέναντι στην άλλη. Μια λήκη τις σόλωνε, αλλά και τις ένωνε, έτσι που, αν δεν το ήξερες, θα νόμιζες πως και οι δυο μαζί ήταν μια μεγάλη και όμορφη πολιτεία. Τη λήκη την ονόμαζαν «Ερμηνεία». Άλλες και γενναίες αναταράξεις εκεί και τα παιδιά έπαιζαν ξένωσας στις άκτες της.

Ο Ένας και ο Άλλος είχαν πολύ μεγάλα φύλλα, τέτοια που μόνο στα παραμύθια βρίσκες κανείς. Όμως κάποια βράδυ ο Ένας είχε ένα περίεργο όνειρο, λέει, υπέρτης του... η πρώτη Ερμηνεία ονειρεύτηκε... είχαν γίνει στον ύπνο του γείτονές του έπρεπε να τιμωρούνται πάρα στη γεστοκική παιδική σε λίγες μέρες.

Οι κάτοικοι έπεσαν σε μεγάλη στεναχώρια. Τα παιδιά ανταντίθηκαν στις άκτες της έλ να σκεπτούν τι θα μπορούσαν να κάνουν στην παρούσα κατάσταση. Καθισμένοι στα κάρτα, η Φωτεινή, ο Στράτος, η Βασίλει, ο Φάνης, η Ιωάννη κι ο Πέτρος συζητούσαν.

— Μα πού ακούστηκε πόλεμος για το τίποτα! Λέει ο Στράτος. Νομίζουν ότι βρήκαν ένα παιχνίδι για να περνάει η ώρα...

— Αν πράγματι θέλουν να παίξουν, θα τους φτιάξουμε εμείς ένα, λέει η Ιωάννη.

— Κι όταν το ετοιμάσουμε, θα το παρουσιάσουμε και στον Έναν και στον Άλλο και θα τους πούμε: «Πάρτε και παίξτε μ' αυτό και ξεκάστε τον πόλεμο!».

Έφτιαξαν στις κρύβες και τον υμνο και τον Άλλο και ο παλαιότερος πήλ: «Το παλιό είναι κακό, κοπίδα, μακρυθνή πλά και υψόμασι Στην αρχή κλά και μαύρο για να τ

Ε' τάξη

Ταξιδεύοντας με ελέφαντα

«Αν δεν έχετε αντίρρηση, θα πρότεινα να αναζητήσουμε κάποιο άλλο μέσο για να πάμε στο Αλχάχαμπαν» είπε ήρεμα ο Φιλέας Φογκ.

«Μα αυτή η καθυστέρηση δε θα είναι προς ζημία σας;» απάντησε ο κύριος Φράνσις.

«Όχι, την είχα προβλέψει».

«Πώς; Ξέρατε ότι οι γραμμές δε συνεχίζονται;»

Στ' τάξη

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΟΜΑΔΩΝ ΑΝΑ ΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Οριζόντια Ανάπτυξη - Κλιμάκωση Δεικτών

Ενδεικτική Αντιστοίχιση Δεικτών με Διδακτικό και Υποστηρικτικό Υλικό («Τρίτη Στήλη»)

Ενσωμάτωση Δεικτών σε θεματικές ενότητες

Παράγραφος: θεματική πρόταση (βρίσκεστε στο αεροδρόμιο του Ελάνικι και προσπαθείτε απεγνωσμένα να βρείτε μια καντίνα για να αγοράσετε ένα αναψυκτικό). **ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ** (Εντοπίζετε τελικά ένα μηχανάκι και στοιμάτε τα απαραίτητα κέρματα. Κι όμως! Το μηχανάκι δεν έχει κερματοδοχή. Μένετε απορημένος και προσπαθείτε να καταλάβετε τι συμβαίνει. Το μηχανάκι δε δείχνει να δέχεται ούτε πιστωτικές κάρτες, ούτε νομίσματα, ούτε χαρτονομίσματα). **και κατακλεία:** (Timotei)

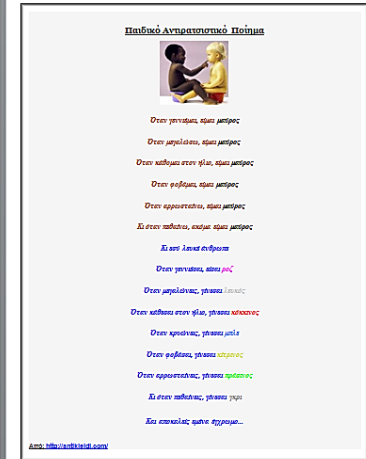
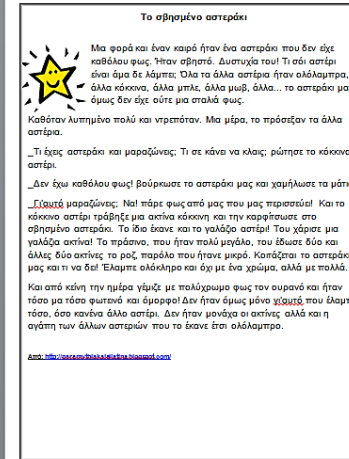
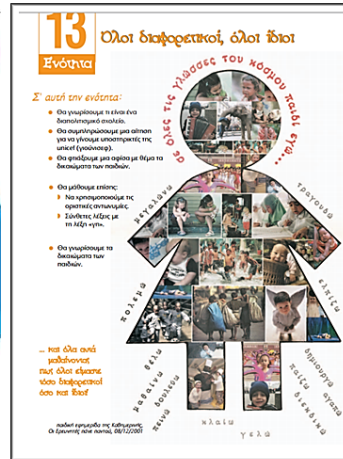
Το Αναδομημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα Ελληνικών

Σχετικές «Βοήθειες»/2:

Κατάλογος εργαλείων

Διακειμενικές Συνδέσεις

Πλαίσια Σχεδιασμού και Οργάνωσης Διδασκαλιών (με βάση Δείκτες)

Επιμορφωτική Ημερίδα για τη Διδασκαλία των Ελληνικών (Φεβρουάριος - Απρίλιος 2016), για Διευθυντές/Διευθύντριες (Δίκτυα Σχολείων ΕΔΕ): Ενσωμάτωση Δεικτών στη Γλωσσική Διδασκαλία

Πλαίσιο Σχεδιασμού και Οργάνωσης Διδασκαλίας

Ενότητα που αφορά στη διδασκαλία (βάσει του σχολικού γλωσσικού εγχειριδίου): «Η παράσταση αρχίζει» (β' τεύχος, σ. 57 - 80)

Τάξη: Δ' Δημοτικό Σχολείο: Πεύκιος Γεωργιάδης

Ημερομηνία: 18 Μαρτίου 2016

Δίκτυο Σχολείων ΕΔΕ: Ροδόλας Θεοδώρου

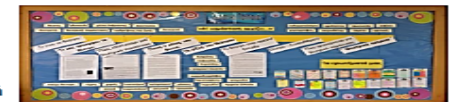
Για τον σχεδιασμό και την οργάνωση της διδασκαλίας συνεργάστηκαν οι: Ελένη Αποστόλου (Εκπαιδευτικός) και Μαγδαληνή Μιχαήλ (Σύμβουλος Ελληνικών)

Συνοπτική παρουσίαση ανάπτυξης της διδασκαλίας

- Τι έχει προηγηθεί της διδασκαλίας:

Αφορμή για τη μελέτη της ενότητας 9 του σχολικού εγχειριδίου της Δ' τάξης (β' τεύχος), με τίτλο: «Η παράσταση αρχίζει», αποτέλεσε η θέαση της παράστασης «Πήτερ Παν» στο Δημοτικό Θέατρο Λατίνων. Τα παιδιά κλήθηκαν να γράψουν τις εντυπώσεις που απέκομισαν και τα συναισθήματα που βίωσαν από την παρακολούθηση της συγκεκριμένης θεατρικής παράστασης. Στη συνέχεια, επιδεινθήκε ο όρος «θέατρο» με τη χρήση λεξικού, δημιουργήθηκε σχετική ιδεοβύελλα και διατυπώθηκαν οι παρακάτω προβληματισμοί, αναφορικά με το θέμα του «θέατρου»:

- Τι είναι το θέατρο;
- Πώς επιλέγουμε μία θεατρική παράσταση;
- Τι μας προσφέρει το θέατρο;
- Ποιος ο ρόλος του θεατή σε μία παράσταση;
- Ποιος ο ρόλος του θεάτρου στην αρχαία Ελλάδα;
- Ποιος ο ρόλος του θεάτρου;
- Ποια συναισθήματα προκαλεί μία θεατρική παράσταση;
- Πώς οργανώνεται και πώς παρουσιάζεται μία θεατρική παράσταση;

Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

- Λειτουργική διδασκαλία δομής σε συνάρτηση με το κείμενο, με έμφαση στη συμβολή της στην κατασκευή των νοημάτων του κειμένου, αναδεικνύοντας γενικότερα τη λειτουργική χρήση της γλώσσας.
- Επιλογή ποικίλων κειμένων, στη γλωσσική διδασκαλία, σε συνάρτηση με τη δομή (γλωσσικά στοιχεία, μη γλωσσικά στοιχεία και σχηματική δομή/οργάνωση) και λαμβάνοντας υπόψη διάφορες παραμέτρους (περιεχόμενο, νοήματα και οπτικές που προβάλλονται).
- Έτσι, κατανοείται ότι η γλώσσα αποτελεί και σύστημα ιδεών και σημασιών, που πραγματώνονται με συγκεκριμένες δομικές επιλογές, εντός συγκεκριμένου πλαισίου (περίσταση επικοινωνίας/ευρύτερο συγκείμενο).
- Διδασκαλία δομής, εστιάζοντας στις επιλογές (π.χ., γραμματικές) κειμένων, που προσδιορίζονται από και προσδιορίζουν την κοινωνική πραγματικότητα.
- Η δομή ενός κειμένου είναι διδακτική παράμετρος που συναρτάται με την παραγωγή και την κατανόησή του και πρέπει να προσεγγίζεται κατάλληλα, για σκοπούς διευκόλυνσης της μαθησιακής διαδικασίας.

**Όλα τα παραπάνω, με τις κατάλληλες προσαρμογές
στις ανάγκες των μαθητών/μαθητριών, με την απαραίτητη
πλαισίωση, στόχευση, παιδαγωγική-μαθητοκεντρική ευαισθησία
και τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της διδασκαλίας για
σκοπούς Κατανόησης και Παραγωγής Προφορικού και Γραπτού
Λόγου.**

Γενική Συζήτηση - Σύνοψη

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Αρχάκης, Α. (2010). *Γλωσσική διδασκαλία και σύσταση των κειμένων* (5^η εκδ.). Αθήνα: Πατάκης.

Γεωργακοπούλου, Α. & Γούτσος, Δ. (2011). *Κείμενο και Επικοινωνία*. Αθήνα: Πατάκης. Ανανεωμένη έκδοση.

Ιορδανίδου, Α. (2007). Κειμενοκεντρικές προσεγγίσεις του σχολικού εγγραμματος: Κείμενο, συμφραζόμενα, γραμματική. Στο Η. Ματσαγγούρας (Επιμ.) *Σχολικός Γραμματισμός: Λειτουργικός, κριτικός, επιστημονικός* (σ.σ. 353-374). Αθήνα: Γρηγόρης.

Κέκια, Αι. (2011). *Η παιδαγωγική του γραμματισμού με βάση τα κειμενικά είδη*. Αθήνα: Αφοί Κυριακίδη.

Κουτσογιάννης, Δ. (2017). *Γλωσσική διδασκαλία χθες, σήμερα, αύριο: Μια πολιτική προσέγγιση*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών

Κουφάκη, Λ. (2009). *Λόλα, να ένα άλλο μήλο: Γλώσσα, γνώση και επίγνωση – Νεότερες εξελίξεις στη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Λύκου, Χριστίνα (2000). Η συστημική λειτουργική γραμματική του M.A.K. Halliday. *Γλωσσικός Υπολογιστής 2*. Διαθέσιμο στον σύνδεσμο: <http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko2nd/articles/print/lykoy/index.htm>

Ματσαγγούρας, Η. (2009). *Κειμενοκεντρική προσέγγιση του γραπτού λόγου, ή αφού σκέφτονται γιατί δεν γράφουν*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Μήτσης, Ν. Σπ., & Καραδήμος, Δ. Θ. (Επιμ.). (2007). *Η διδασκαλία της γλώσσας: Επισημάνσεις, παρατηρήσεις, προοπτικές*. Αθήνα: Gutenberg.

Χαραλαμπίδης, Α., & Χατζησαββίδης, Σ. (1997). *Η διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας: Θεωρία και πρακτική εφαρμογή*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας.

**Ευχαριστούμε
για τη συμμετοχή και την προσοχή σας!**

**Διήμερο Εκπαιδευτικού Δημοτικής Εκπαίδευσης
2018 - 2019**

4, 5, 6 Σεπτεμβρίου 2018